ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
avaliku teabe asjas nr 2.1.-3/24/45-100

Otsuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni jurist Karin Uuselu
Otsuse tegemise aeg ja koht	04.03.2025 Tallinnas
Vaide esitamise aeg	10.01.2025 (registreeritud inspektsioonis 13.01.2025)
Teabevaldaja	Tartu Linnavalitsus aadress: Raekoja plats 1a, 50089 Tartu e-posti aadress: lv@tartu.ee
Vaide esitaja	Tartu Kalevi Ratsaklubi MTÜ Vaide esindaja esindaja Madis Saar e-posti aadress: madis.saar@mklaw.ee

RESOLUTSIOON:
Avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 punkti 1 ning haldusmenetluse seaduse § 85 punkti 4 alusel

otsustab Andmekaitse Inspektsioon:

1) jätta vaie rahuldamata, sest teabevaldaja on menetluse kestel vaide esitaja teabenõude täitnud;
2) teha vaideotsus teatavaks vaide esitajale ja teabevaldajale.

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Kui Andmekaitse Inspektsioon jätab vaide rahuldamata, siis on vaide esitajal õigus pöörduda teabevaldaja vastu halduskohtusse (AvTS § 46 lg 2). Vaide esitaja saab 30 päeva jooksul pöörduda Andmekaitse Inspektsiooni vastu halduskohtusse, kui Andmekaitse Inspektsioon rikkus menetlemisel vaide esitaja õigusi muul viisil.

FAKTILISED ASJAOLUD:

1. Vaide esitaja edastas 05.12.2024 Tartu Linnavalitsusele (linnavalitsus) teabenõude, milles palus väljastada Tartu linna ja Tartu Ratsakool MTÜ (ratsakool) vahel 09.01.2020 sõlmitud territooriumi üürilepingu punkti 5.1.3 kohaselt ratsakooli poolt Tartu linnale esitatud aruanded koos kulutusi tõendavate dokumentidega.
2. Linnavalitsus edastas teabenõude 11.12.2024 vastusega erinevaid materjale, kuid küsitud aruandeid ja kuludokumente ei väljastanud. Sellest tulenevalt edastas teabenõudja linnavalitsusele 12.12.2024 uue teabenõude saamata jäänud teabe väljastamiseks.
3. Linnavalitsus 19.12.2024 vastusega küsitud dokumente siiski ei väljastanud.
4. Kuna vaide esitaja hinnangul jättis linnavalitsus teabenõude õigusvastaselt täitmata ning avaliku teabe väljastamata, siis edastas vaide esitaja esindaja 10.01.2025 Andmekaitse Inspektsioonile (AKI) sellekohase vaide, mille AKI pärast vaides puuduste kõrvaldamist menetlusse võttis.

5. Linnavalitsus täitis menetluse kestel teabenõude edastades 06.02.2025 vaide esitajale küsitud aruanded koos kulutusi tõendavate dokumentidega.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:

Vaide esitaja nõue:
Vaide esitaja palub AKI-l *teha AvTS § 51 lg 1 p 1 alusel Tartu Linnavalitsusele ettekirjutus, millega kohustatakse Tartu Linnavalitsust väljastama Ratsaklubile Üürilepingu punkti 5.1.3 alusel Tartu Ratsakool MTÜ poolt Tartu linnale esitatud aruanded koos kulutusi tõendavate dokumentidega.*

Vaide põhjendused:
Vaide esitaja esindaja on seisukohal, et linnavalitsuselt teabenõudega küsitud dokumentide näol on tegemist avaliku teabega AvTS § 4 lõike 1 tähenduses. Seda põhjusel, et Tartu linn on need dokumendid saanud avalikke ülesandeid täites ehk seoses üürilepingu täitmisega, mille aluseks on linnavara kasutamine.

Kuna linnavalitsus jättis teabenõude täitmata keeldudes küsitud dokumentide väljastamisest, siis on vaide esitaja esindaja seisukohal, et sellega on linnavalitsus rikkunud AvTS § 9 lõikes 1 ja lg 2 punktis 1 ning § 18 lõikes 1 sätestatud kohustusi.

Vaide esitaja esindaja toob täiendavalt välja, et *teabenõude täitmisest keeldumise alused on ammendavalt sätestatud AvTS § 23 lg 1 ja lg 2. AvTS § 23 lg 1 ja lg 2 ei võimalda teabenõude täitmisest keelduda juhul, kui teabevaldajale dokumendid esitanud isik ei ole dokumentide teabenõudjale väljastamisega nõus. Tartu Linnavalitsus ei ole oma 11.12.2024 vastuses dokumentide esitamisest keeldumist ka mitte ühegi AvTS § 23 lg 1 ja lg 2 loetletud alusega põhjendanud.*

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:

Vastustes inspektsioonile on linnavalitsus selgitanud, et arvestas teabenõudele vastamisel ratsakooli huvidega. Seda põhjusel, et asutus on linnavalitsusele korduvalt väljendanud ratsaklubi kui (äri)konkurendi võimalikku kahjustavat käitumist nende suhtes. Lisaks soovib ratsaklubi dokumentide väljastamisega kontrollida linna ja ratsakooli vahel sõlmitud territooriumi üürilepingu täitmist, pidas linnavalitsus oluliseks mitte kahjustada ratsakooli huve ning kinnitada 11.12.2024 teabenõude vastusega üürniku lepinguliste kohustuste täitmist.

Teabenõudele vastamise raames küsis linnavalitsus teabenõudes küsitud dokumentide ratsaklubile edastamiseks ratsakooli nõusolekut, sh paluti ratsakoolil põhjendada dokumentide edastamisest keeldumist. Vastuses AKI järelepärimisele on linnavalitsus kirjeldanud infovahetust ratsakooliga, et teha selgeks, mis põhjusel ja millisel seadusest tuleneval alusel ei nõustutud kolmandale asjasse mittepuutuvale isikule teabenõudega küsitud dokumentide esitamisega.

Linnavalitsuse selgituste kohaselt vaadati ratsakooli poolt esitatud arved ning aruanded veelkord üle ning hinnati ratsakooli seisukohta, et kas tegemist on ratsakooli ärisaladust sisaldavate dokumentidega. Asjaolude uuel ülevaatamisel jõuti järeldusele, et tegemist ei ole ratsakooli ärisaladust puudutava teabega. Sellest tulenevalt väljastas linnavalitsus ratsaklubile teabenõudes nõutud aruanded koos kulutusi tõendavate dokumentidega juurdepääsupiiranguteta osas.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

Vaide ese

1. Vaide esitaja esindaja märkis AKI-le 10.01.2025 esitatud vaides, et linnavalitsus on jätnud ratsaklubi teabenõude õigusvastaselt täitmata ning avaliku teabe väljastamata. Seega on vaide esemeks ebaseaduslik teabenõude täitmisest keeldumine.

2. Vastavalt AvTS § 45 lõike 1 punktile 1 on AKI pädevuses järelevalve teabenõuete täitmise ja teabe avalikustamise üle.

3. Vaidlus puudub selles, et Tartu Linnavalitsus kui kohaliku omavalitsuse asutus on teabevaldaja AvTS § 5 lõike 1 punkti 1 mõttes ning selles, et teabenõudega küsitud aruannete ning kulutusi tõendavate dokumentide puhul on tegemist AvTS § 3 lõike 1 kohase avaliku teabega.

Teabenõude täitmine

4. Isiku õigus teabenõuet esitada tuleneb avaliku teabe seaduse §-st 6, mille kohaselt on teabenõue teabenõudja poolt samas seaduses sätestatud korras teabevaldajale esitatud taotlus teabe saamiseks. Teabenõudja on iga isik, kes esitab teabevaldajale nõude AvTS-s sätestatud korras (AvTS § 7).

5. AvTS § 9 lõike 1 kohaselt on teabevaldaja kohustatud võimaldama tema valduses olevale teabele juurdepääsu seaduses sätestatud korras. Sama paragrahvi lõike 2 punkti 1 kohaselt on teabevaldaja kohustatud tagama juurdepääsu neile dokumentidele, millele teabenõudja juurdepääsu taotleb ja millele on teabenõudjal juurdepääsuõigus ning tagama kinnipidamise juurdepääsupiirangutest (AvTS § 9 lg 1 p 7).

6. Teabele juurdepääsu saab tagada kas teabe avalikustamisega (nõuded on sätestatud AvTS 4. peatükis) või teabenõude täitmisega (nõuded on sätestatud AvTS 3. peatükis).

7. Teabevaldaja peab teabenõude kas viie tööpäeva jooksul täitma (AvTS § 18 lg 1), väljastades küsitud dokumendid juurdepääsupiiranguteta osas (AvTS § 17 ja § 38 lg 2) või keelduma teabenõude täitmisest mõnel AvTS §-s 23 nimetatud alusel. Keeldumist tuleb ka põhjendada.

8. Vaide esitaja esindaja on seisukohal, et linnavalitsus on rikkunud AvTS § 9 lõikes 1 ja lg 2 punktis 1 ning § 18 lõikes 1 sätestatud kohustusi. AKI ei nõustu sellega, et teabenõuet ei täidetud tähtaegselt (§ 18 lg 1) ehk hiljemalt viie tööpäeva jooksul. Nii 05.12.2024 kui ka 12.12.2024 esitatud teabenõuetele on vastatud seaduses määratud tähtajal. Küll aga nõustub AKI vaide esitaja esindajaga selles, et järgitud ei ole AvTS § 9 lõikes 1 ja lõike 2 punktis 1 sätestatud nõudeid.

9. Linnavalitsus kinnitas teabenõude 11.12.2024 vastuses, et ratsakool on täitnud nimetatud lepingus sätestatud kohustused ning edastas selle kohta andmed koondtabeli kujul. Aruandeid ja kuludokumentide ei väljastatud ning ei märgitud keeldumise seadusejärgset alust ega põhjust.

10. Samuti ei väljastatud soovitud dokumente teabenõude 19.12.2024 vastusega. Linnavalitsus selgitas sisuliselt teabe väljastamisest keeldumist, mille põhjuseks oli see, et ratsakool ei nõustunud küsitud dokumentide avaldamisega kolmandale isikule viidates ärisaladusele. Selgituste kohaselt sisaldavad küsitud dokumendid muu hulgas teavet kolmandate isikute kohta, palgaandmeid, finantsteavet, tarneallikaid jms. AKI ei välista, et eelnev loetelu võibki sisaldada juurdepääsupiiranguga teavet, kuid sel juhul tuleb teabenõude täitmisest seadusekohaselt keelduda märkides vastav alus ning vajadusel põhjus.

Juurdepääsu piiramine avalikule teabele

11. AvTS § 4 lõike 1 kohaselt on teabevaldaja kohustatud demokraatliku riigikorralduse tagamiseks ning avaliku huvi ja igaühe õiguste, vabaduste ja kohustuste täitmise võimaldamiseks tagama juurdepääsu nende valduses olevale teabele seaduses sätestatud tingimustel ja korras.

12. AvTS § 3 lõike 2 kohaselt saab avalikule teabele juurdepääsu piirata üksnes seaduses sätestatud korras ehk siis AvTS §-s 35 või valdkondade eriseadustes toodud alustel.

13. AKI nõustub vaide esitaja seisukohaga, et seadus ei anna alust keelduda teabenõude täitmisest juhul, kui dokumentide esitaja ei ole dokumentide teabenõudjale väljastamisega nõus. Teabenõude täitmisest keeldumise alused on ammendavalt sätestatud AvTS § 23 lõigetes 1 ja 2 ning linnavalitsus ei ole teabenõuete vastustes märgitud alustel dokumentide esitamisest keeldunud.

14. Linnavalitsus on vastuses AKI-le märkinud, et teabenõudes küsitud teabe üheks väljastama jätmise põhjuseks oli asjaolu, et ratsaklubi soovis dokumentide väljastamisega kontrollida linna ja ratsakooli vahel sõlmitud lepingu täitmist. Selgitame, et teabenõudega küsitud aruannete ja kuludokumentide väljastamine praegusel juhul ei sõltu sellest, mis põhjusel on küsijal millegi vastu huvi, vaid sellest, et tegemist on avaliku teabega AvTS-i mõistes. Seega kõnealuste dokumentide väljaküsimise õigus on igaühel, sh ratsaklubil, olenemata põhjusest. Küll aga peab teabevaldaja avaliku teabe väljastamisel hindama, kas dokumendid sisaldavad juurdepääsupiiranguga teavet.

15. Lisaks on linnavalitsus selgitanud, et teabenõudele vastamisel arvestati sellega, et kahjustada ei saaks teabe edastaja ehk ratsakooli (äri)huvid. Sellest tulenevalt mõistab AKI, et linnavalitsus sisuliselt keeldus küsitud teabe väljastamisest dokumentides oleva ärisaladuse tõttu. Selgitame, et juhul, kui dokument sisaldab juurdepääsupiiranguga teavet, sh ärisaladust, ei tähenda see, et dokument on täies ulatuses piiranguga. Teabele juurdepääsupiirangu määramisel peab piirangu seadja ka konkreetselt määratlema piiranguga teabe ulatuse ning põhjendama piirangu seadmist.

16. Kuigi teabele kehtestas piirangu ratsakool, siis linnavalitsus teabenõude täitjana ja teabevaldajana peab teabe avalikustamisel tagama, et avalikuks ei saaks teave, mis ei tohi avalikuks saada. Seega ei saa linnavalitsus teabele piirangu seadmisel juhinduda üksnes ratsakooli seisukohast, vaid dokumentides olevat ärisaladuse ulatust ja põhjendatust hinnata mõlemapoolselt ning väljastada see osa dokumendist, millele piirang ei kehti.

17. Linnavalitsuse selgituste kohaselt vaadati teabenõudega küsitud teave uuesti üle, jõuti järeldusele, et tegemist ei ole ratsakooli ärisaladust puudutava teabega ning väljastati ratsaklubile juurdepääsupiiranguteta osas.

Kokkuvõte

18. Vaide esitaja palus AKI-l teha ettekirjutus, millega kohustada Tartu Linnavalitsust väljastama 05.12.2024 teabenõudes küsitud aruanded koos kulutusi tõendavate dokumentidega. Linnavalitsus täitis teabenõude 06.02.2025 ehk menetluse kestel. Kuna vaide esitaja ei ole selles osas täiendavaid pretensioone esitanud ning vaie lahendatakse vaide eseme ulatuses, siis on teabenõudele vastamisega vaide ese ära langenud ning puudub alus ettekirjutuse tegemiseks. Sellest tulenevalt jääb vaie rahuldamata.

/allkirjastatud digitaalselt/

Karin Uuselu
jurist
peadirektori volitusel